

Otkrivati, opisivati i poučavati posebnu narav upravo hrvatskoga jezika velika je zadaća časopisa Jezik, pogotovu što taj jezik u sadašnjem opisu i propisu, kad ga se u tekstovima točno primjenjuje, u malim uzorcima izbliza, a u velikim i izdaleka nije uočljivo prepoznatljiv kao poseban jezik. Tek treba ispitati u kolikoj mjeri ta nedovoljna prepoznatljivost dolazi od toga što se ne slijede jezični savjetnici i pravopisni jezični savjeti, kojih ima sve više i koji su sve proturječniji, a koliko je tomu tako upravo zato jer se ti savjeti pokušavaju slijediti. Tek će trebati posebno pažljivo istražiti kojim se sadašnjim jezičnim savjetima hrvatski prisljučuje drugim sličnim susjednim jezicima, a bez kojih bi bio posebniji, a koji ga pak jezični savjeti upućuju na svoju zasebnu bitnost. Trebat će začeti opsežna istraživanja, napose sociolingvistička, kojima će se otkrivati svehrvatske crte koje povezuju jezično biće u prostornoj i vremenskoj cijelosti. Što se bude točnije odredio taj jezik, manje će biti pritužba da ga Hrvati slabo poznaju. Što jezični savjeti budu bliži jezičnoj podsvjesnoj biti, taj će jezik biti sve uočljivije zaseban, poželjan i naš. Njegujući ga i čuvajući ga, on će nas kao i u prošlim vremenima štiti i očuvati. Časopis Jezik već se iskazao sposobnim za usluživanje hrvatskoga jezika, pa će tu obvezu znati dobro obavljati i u budućnosti.

Stjepan Babić, urednik Jezika

Ja nisam želio ovdje govoriti jer sve što sam imao reći, napisao sam u Jeziku i iskazao kao glavni i odgovorni urednik uređivanjem 33 godišta, ali kad moram reći, ne mogu općenito – to su rekli drugi – govoriti konkretno, s osobnoga gledišta jer moram reći kako sam mogao izdržati 33 godine kad gotovo nikad nije bilo dovoljno članaka u trenutku kad pojedini broj Jezika mora u tisak. To je najveća teškoća, ali zato i najveća radost kad pojedini broj izađe iz tiska – zbog te radosti ni jedan napor nije bio težak, a bilo je i teških trenutaka, i političkih i stručnih. No oni su iza nas.

Sad smo ušli u jednu drugu fazu, jednako tešku kao i prijašnje jer je jako nadržanje anglicizama jednako opasno kao i nekadašnje nadiranje srbizama. Zbog toga smo zadnju stranicu jubilarnoga broja morali umjesto pjesme posvetiti zagrebačkomu plakatu o festivalu kojemu je naslov skrojen po engleskome kalupu. Zato ne će ni budućim urednicima biti lakše da sačuvaju lik i dušu hrvatskomu jeziku. Ali vjerojatno u tome poslu ne će ostati sami, kao što ni mi u prošlim teškoćama nismo bili sami. Kad je bilo najteže, priskakali su i drugi u pomoć.

Načinio bih nepravdu kad bih spomenuo neke jer ne mogu sve, a ipak moram istaći samo neke:

Kad je Jezik dospio u uređivačku krizu, Anica je Nazor kao predsjednica HFD odlučno nastojala da Jezik izlazi unatoč svim nepravilnostima.

Kad je Jezik dolazio u suradničku krizu, kolege Katičić, Brozović, Težak i drugi svojim priložima omogućivali su da Jezik izlazi, što je tada bilo najvažnije, da izlazi, da ne zapne zbog nedostatka suradnje. Bilo je vremena kad je Partija nagovarala neke suradnike da ne surađuju u Jeziku, da Jezik prestane izlaziti zbog nedostatka suradnje. Kontinuitet izlaženja tada je bio najvažniji.

Kad sam ja došao u osobnu uređivačku krizu, kad sam posustao zbog teškoća koje su se nagomilale, nesebično je i samozatajno priskočila u pomoć Nataša Bašić – pisanih i javnih tragova nema o tome pa joj ovom prilikom valja reći javnu zahvalu.

A onda je došla Sanda Ham, danas sigurno najjači oslonac u radu i jamstvo da će Jezik sigurno zaploviti i u drugo polustoljeće.

Nadao sam se da ću na današnji dan najaviti još dvoje mladih, ali nisam uspio. Moramo se strpjeti, ali se nadam ne još dugo.

Kad zahvaljujem, moram zahvaliti i Školskoj knjizi što je uvijek imala razumijevanja za teškoće u koje je Jezik upadao i koje bi bilo teško prebroditi da Školska knjiga nije strpljivo i požrtvovno nosila teret i kad nije bio lagan. Političku krivicu što je bio takav kakav je bio svaljivali su i na njezina leđa, a ona ih nije ni jedanput izmahnula.

Ovdje moram objasniti još jednu pojavu, a to su pjesme napisane i na narječjima i objavljene na 4. omotnim stranicama, neke ste i ovdje čuli, da biste shvatili zašto ih Jezik, časopis za kulturu *hrvatskoga književnoga jezika* objavljuje iako mu nije zadatak da se brine za narječja i pojedine govore, kao ni za povijest jezika. Nije, ali se mora naglasiti da mu nije ni zadatak da ih zatire, nego pomaže jer su braća, samo se ne smiju širiti jedan na račun drugoga.

Jer kao što ima prilika u kojima nije mjesto narječju, tako ima i prilika u kojima nije mjesto književnome jeziku.

Ne znam tko je rekao, ali sam desetak puta naglasio da kao što je šuma bez ptica, to je jezik bez narječja.

Kao što čovjek treba da ima najmanje dva odijela, jedno za svečanosti, a drugo za rad, tako treba imati najmanje dva jezika: književni jezik i razgovorni pa bio ovaj drugi koji od narječja, razgovorni kojega kraja, žargon.

U tome smislu ovo nije samo svečanost hrvatskoga književnoga jezika nego svečanost hrvatskoga jezika sa svim njegovim izražajnim oblicima. Kad se ta razlika shvati, onda će ojačati i sam hrvatski književni jezik.